

پنجاه سؤال و جواب
علوم قرآنی

مؤلفان:

محی الدین مستو - نهاد درویش

مترجم:

عبدالعزیز سلیمی

پنجاه سؤال و جواب علوم قرآنی	عنوان کتاب:
	عنوان اصلی:
محی الدین مستو - نهاد درویش	مؤلفان:
عبدالعزیز سلیمی	مترجم:
قرآن - علوم قرآنی و تحقیقات و مطالب قرآنی	موضوع:
اول (کاغذی) / (دیجیتال)	نوبت انتشار:
آبان (عقرب) ۱۳۹۴ شمسی، ۱۴۳۶ هجری	تاریخ انتشار:
	منبع:

این کتاب از سایت کتابخانه عقیده دانلود شده است.

www.aqeedeh.com

book@aqeedeh.com

ایمیل:

سایت های مجموعه موحدین

www.aqeedeh.com

www.mowahedin.com

www.islamtxt.com

www.videofarsi.com

www.shabnam.cc

www.zekr.tv

www.sadaislam.com

www.mowahed.com

contact@mowahedin.com

پیامبر خدا ﷺ می فرمایند:

«خَيْرُكُمْ مَنْ تَعَلَّمَ الْقُرْآنَ وَعَلَّمَهُ»

«بهترین شما کسی است که قرآن را

خود بیاموزد و به دیگران نیز یاد دهد»

تو همی دانی که آیین تو چیست؟
آن کتاب زنده قرآن حکیم
نسخه اسرار تکوین حیات
حرف او را ریب نی تبدیل نی
گر تو می خواهی مسلمان زیستن

زیر گردون سرّ تمکین تو چیست؟
حکمت او لایزال است و قدیم
بی ثبات، از قوتش گیرد ثبات
آیه اش شرمنده ی تأویل نی
نیست ممکن جز به قرآن زیستن

اقبال لاهوری

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

ایجاد و تقویت ارتباط با قرآن و سیر در بوستان سرسبز و با برکت سنت رسول خدا ﷺ بهر صورت و روشی تلاشی است مبارک، و روشنی بخش بیش از پیش، به رهروان راه انبیاء علیهم الصلاة والسلام.

قرآن به عنوان آخرین و پایدارترین پیام پیام‌آوران نور و سعادت و داعیان دعوت حق و روشنایی بخش راه بشریت در همه زمان‌ها و مکان‌ها، همچون خورشیدی تابان درخشیده و خواهد درخشید، و با شفافبخشی به سینه‌های شفا نیافته از نسخه‌های ناشیانه و ناآشنا به ارزشهای آزادیبخش حرکت و حیات نوی را در انسان به وجود خواهد آورد، و پس از شبهای سیاه سرگردانی و سرخوردگی و سرسپردگی به این و آن، طلوع فجر جدیدی را به ارمغان خواهد آورد.

و در تلاطم تاریکی‌زا و تنش آفرین، تبعیت از تصورات تباه تابعان زر و زور و تزویر، نور فرقان قرآن تاریکی‌ها را در نور دیده، و با علم‌نمودن علم‌گزینی و عمل‌گرایی به جنگ با اندیشه‌ها و آرمان‌های بیگانه با ساختار و سرشت بشری خواهد شتافت، و جویندگان طلای تقوی را سوار بر کشتی «ایمان» و با بادبان «عمل صالح» و سکان «توحید» به سوی سربلندی دنیا و سعادت عقبی به حرکت درخواهد آورد.

هدیه کوچکی که فرا روی شما عاشقان به علوم و معارف قرآن قرار دارد، برگردانده از متن عربی حدود پنجاه صفحه از مجموعه سؤال و جواب‌های مربوط به تعالیم دینی است که توسط محی الدین مستو و نهاد درویش تهیه شده است.

هرچند اصل آن بر روی صفحات کارت مانند چاپ شده، اما در راستای رعایت احترام افزونتر به آیات و احادیث مندرج در آنها، چاپ به این صورت اولی تشخیص داده شد.

هرچند تلاش اندکی است، اما اجر افزون را از خداوند منان خواستارم و امیدوارم مورد استفاده دوستان دین قرار گیرد.

روانسر: عبدالعزیز سلیمی

۷۶ / ۴ / ۳۰

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

سؤال (۱)

- ۱- معنی لغوی کلمه قرآن چیست؟
- ۲- معنی اصطلاحی کلمه قرآن چیست؟
- ۳- چرا خداوند قرآن را بر پیامبر گرامی حضرت محمد ﷺ نازل فرمود؟
- ۴- از چه زمانی نزول قرآن شروع شد؟ و کی پایان یافت؟
- ۵- مهمترین حکمت‌های نازل شدن تدریجی قرآن را ذکر کنید؟

جواب

- ۱- مصدر هم‌ردیف قرائت است، و اسم گردیده برای کتابی که از جانب خداوند بر پیامبر ﷺ نازل گردیده است.
- ۲- کلماتی که بر پیامبر ﷺ در قرآن نازل گردیده و به صورت یقینی در اختیار ماست، کتابی که قرائت و تدبر در آن عبادت بوده و دارای اجر و پاداش می‌باشد.
- ۳- به خاطر هدایت فرد و اداره امور اجتماع و معجزه همیشه برای پیامبر ﷺ.
- ۴- از زمان مبعث و شروع مأموریت او ﷺ تا روزهای آخر حیات مبارک ایشان.
- ۵- سهولت حفظ و عمل، حرکت گام به گام در برداشتن امور جاهلی، تقویت قلب پیامبر ﷺ.

سؤال (۲)

- ۱- معجزه یعنی چه؟
- ۲- چرا نوع معجزه هریک از پیامبران از اموری بوده که مردم بیشتر به آن اهمیت می‌داده‌اند؟
- ۳- به چه دلیل مردم عرب پیش از اسلام به فصاحت و قوت بیان شهرت یافته بودند؟
- ۴- در رابطه با پیشنهاد آوردن سوره‌ها و آیات از طرف مشرکین، قرآن چه مرحله‌ای را پیموده است؟
- ۵- اعجاز موضوعی قرآن که بر دو بخش تقسیم می‌شوند کدامند؟

جواب

- ۱- کاری است خارق العاده که پیامبر ﷺ به خاطر اعجاز و اثبات رسالتش برای دیگران، آن را از جانب خداوند انجام می‌دهد.
- ۲- برای این که در ارتباط با کاری که با آن آشنائی دارند، اعجاز صورت گیرد.
- ۳- به دلیل، شب شعرها، کنفرانس‌های متعدد ادبی، معلقات هفتگانه مشهور، تعداد شعر و شعرا.
- ۴- از آنها خواست، مشابه قرآن، یا ده سوره و حتی یک سوره از آن را بیاورند.
- ۵- الف: اعجاز قانونگذاری. ب: اعجاز علمی.

سؤال (۳)

- ۱- اولین آیه‌ای که نازل گردید کدام است؟
- ۲- آخرین آیات نازل شده کدامند؟

- ۳- آیا هریک از آیات قرآن دارای سبب نزولی هستند؟
 ۴- فائده آگاهی از «اسباب نزول» چیست؟
 ۵- سبب نزول آیه ﴿وَإِنَّ الصَّافَا وَالْمَرْوَةَ...﴾ چیست؟ [البقرة: ۱۵۸].

جواب

- ۱- از آیه ﴿أَقْرَأْ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ﴾ تا آخر آیه ﴿عَلَّمَ الْإِنْسَانَ مَا لَمْ يَعْلَمْ﴾ [العلق: ۱-۵] «بخوان به نام پروردگارت که آفرید. و به انسان آنچه را نمی دانست یاد داد».
- ۲- ﴿وَأَنْتَقُوا يَوْمًا تُرْجَعُونَ فِيهِ إِلَى اللَّهِ ثُمَّ تُوَفَّى كُلُّ نَفْسٍ مَّا كَسَبَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ﴾ [البقرة: ۲۸۱] «و از روزی بترسید که در آن به سوی الله بازگردانده می شوید و سپس نتیجه‌ی عمل هر شخصی بطور کامل به او داده می شود و به هیچکس ستم نمی گردد».
- ۳- خیر، بسیاری از آیات دارای شأن نزول نیستند.
- ۴- در راستای «فهم و تفسیر» قرآن از آن بهره گیری می شود.
- ۵- خودداری مسلمانان از سعی میان «صفا و مروه» به خاطر وجود بت، که در زمان جاهلیت در آنجا قرار داده بودند.

سؤال (۴)

- ۱- رسول گرامی ﷺ می فرماید: قرآن بر «سبعة أحرف» نازل گردیده، به چه معنی است؟
- ۲- تفاوت میان آیات «مکی» و آیات «مدنی» در قرآن چیست؟
- ۳- معرفت «مکی و مدنی» چه سودی را در بر دارد؟
- ۴- در زمان رسول خدا ﷺ قرآن چگونه جمع آوری می گردید؟

۵- آیه‌ای که شدت علاقه رسول گرامی ﷺ را بر تبلیغ و اظهار قرآن بیان می‌کند، کدام است؟

جواب

۱- قرآن براساس، هفت لغت و لهجه مردم عرب به خاطر سهولت در فهم و یادگیری نازل گردیده است.

۲- «مکی» آیاتی هستند که پیش از هجرت و «مدنی» آیاتی که پس از هجرت نازل گردیده‌اند، پس تفاوت زمانی است نه مکانی.

۳- زمان نزول «نص» را مشخص نموده، و سبب آگاهی از ناسخ و منسوخ ... می‌شود.

۴- به دو صورت، الف: حفظ و نگاهداری ذهنی و قلب. ب: نوشتن آیات بر اشیا متفرق.

۵- ﴿لَا تُحْرِكْ بِهِ لِسَانَكَ لِتَعْجَلَ بِهِ﴾ (۱۶) ﴿إِنَّ عَلَيْنَا جَمْعَهُ وَقُرْآنَهُ﴾ (۱۷) [القیامة: ۱۶-۱۷] «زبان‌ت را به خاطر عجله برای خواندن قرآن حرکت مده، چرا که جمع کردن و خواندن آن برعهده ماست».

سؤال (۵)

۱- یاران رسول خدا ﷺ آیات قرآن را بر روی چه چیزهایی می‌نوشتند؟

۲- چرا در زمان رسول خدا ﷺ قرآن در یک مصحف جمع‌آوری نشد؟

۳- در جنگ «یمامه» چه تعداد از حافظان قرآن به شهادت رسیدند، و مشهورترین آنها چه کسی بود؟

۴- پس از به شهادت رسیدن آن تعداد از حافظان قرآن حضرت عمر رضی الله عنه

چه پیشنهادی را با حضرت ابوبکر رضی الله عنه در میان نهاد؟

۵- چه کسی پیشنهاد جمع‌آوری قرآن را با حضرت ابوبکر رضی الله عنه در میان نهاد، و دارای چه ویژگی‌هایی بود؟

جواب

- ۱- برگ درخت خرما، تخته سنگ‌های نازک، پوست، استخوان.
- ۲- زیرا در زمان حیات او و به خاطر احتمال نسخ‌شدن بعضی از آیات، نیازی به این کار نداشتند.
- ۳- ۷۰ نفر، و بارزترین آنها «سالم مولی ابی حذیفه» بود.
- ۴- پیشنهاد او در مورد جمع‌آوری قرآن در یک مصحف بود.
- ۵- زید بن ثابت رضی الله عنه، و ویژگی‌های او عبارت بودند از: عقل و زیرکی فراوان، حافظ قرآن.

سؤال (۶)

- ۱- در مورد جمع‌آوری قرآن، زید بن ثابت رضی الله عنه چه روشی را وضع کرد؟
- ۲- نظر حضرت علی رضی الله عنه در مورد جمع‌آوری قرآن توسط حضرت ابوبکر رضی الله عنه چه بود؟
- ۳- چه اسبابی باعث شدند تا حضرت عثمان رضی الله عنه چند نسخه از قرآن را کتابت نمایند؟
- ۴- اعضای هیئت جمع‌آوری نسخه‌های قرآن در زمان حضرت عثمان رضی الله عنه چه کسانی بودند؟
- ۵- این سخن حضرت عثمان رضی الله عنه را تکمیل کنید. «هرگاه با زید بن ثابت در موردی اختلاف نظر داشتید...»؟

جواب

- ۱- اول: اساس قراردادن آیاتی که در حضور رسول خدا ﷺ کتابت شده. دوم: آیاتی که حافظان قرآن آن را از بر دارند.
- ۲- «بزرگترین پاداش را ابوبکر رضی الله عنه به خاطر جمع‌آوری مصاحف دارند، رحمت خداوند بر ابوبکر رضی الله عنه، او نخستین کسی بود که قرآن را جمع‌آوری نمود».
- ۳- به خاطر گسترش سرزمین‌های اسلامی و اختلاف در حروف و قرائت‌ها.
- ۴- زید بن ثابت، عبدالله بن زبیر، سعید بن عاص، عبدالرحمن بن حارث بن هشام رضی الله عنه.
- ۵- «... آن را براساس لهجه قریش بنویسید! زیرا، در اصل قرآن با لهجه آنها نازل گردیده است».

سؤال (۷)

- ۱- در زمان حضرت عثمان رضی الله عنه چه تعداد از قرآن نوشته شد، و سرنوشت آنها به کجا کشیده شد؟
- ۲- «رسم عثمانی» یعنی چه؟
- ۳- آیا می‌شود قرآن را در این زمان با رسم الخط معروف امروزی نوشت؟
- ۴- تعداد آیات و کلمات قرآن را ذکر کنید؟
- ۵- سوره یعنی چه؟ و قرآن دارای چند سوره است؟

جواب

- ۱- هفت مصحف، و با گذشت زمان در اثر سوختن یا غرق شدن در دریا نابود شدند.
- ۲- شیوه‌ای از کتابت است که همه قرائت‌ها و لهجه‌های مختلف قرآن را شامل می‌شود، و چون در زمان حضرت عثمان رضی الله عنه نوشته شده، به «رسم عثمانی» شهرت یافته است.
- ۳- به خاطر حفظ اجماع صحابه، و عدم دگرگونی خط و املای در اثر دگرگونی وضع مردم، جایز نیست.
- ۴- تعداد آیات قرآن «۶۶۱۶» و کلمات آن «۷۷۹۳۴» می‌باشد.
- ۵- سوره یعنی «قدر و منزلت» و قرآن دارای «۱۱۴» سوره است.

سؤال (۸)

- ۱- ترتیب سوره‌های قرآن از جانب خداوند و پیامبر صلی الله علیه و آله است یا نظر و اجماع صحابه؟
- ۲- به چه دلیل ترتیب قرارگرفتن سوره‌های قرآن به وسیله وحی صورت گرفته است؟
- ۳- چگونه قرآن در طول تاریخ به صورت قطعی و تواتر بدست ما رسیده است؟
- ۴- به نظر شما پیشرفت صنعت چاپ، چه نقشی در مصونیت قرآن دارد؟
- ۵- آیا، تعداد حافظان قرآن با گذشت زمان بیشتر شده یا خیر؟ و نشانه چیست؟

جواب

- ۱- همچون ترتیب آیات به توجیه رسول گرامی صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ صورت گرفته است.
- ۲- سخن حضرت جبرئیل عَلَيْهِ السَّلَام است که پس از آوردن آیه ﴿وَأَتَقُوا يَوْمَ تُرْجَعُونَ فِيهِ إِلَى اللَّهِ...﴾ فرمود: آن را بعد از آیه «۲۸۰» سوره بقره قرار بده.
- ۳- از نظر «حفظ و کتابت» به صورت اجماع و گروهی مصون مانده است.
- ۴- چاپ میلیونی و توزیع در همه ممالک عالم.
- ۵- بله! تعداد حافظان قرآن به هزاران نفر رسیده و نشانه وعده خداوندی است که می فرماید: ﴿إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا الذِّكْرَ وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ ﴿۹﴾﴾ [الحجر: ۹] «بی گمان ما قرآن را نازل کرده ایم و به طور قطع خود نگهبان آن هستیم».

سؤال (۹)

- ۱- معنی اصطلاحی «علم قرائتها» چیست؟
- ۲- تفاوت میان قرائت‌های هفتگانه و سه گانه در چیست؟
- ۳- نام سه نفر از قراء مشهور را ذکر کنید؟
- ۴- قرائت اهل شام و قرائت اهل مغرب یعنی چه؟
- ۵- فایده تفاوت قرائتها چیست؟

جواب

- ۱- روشی است در قرائت که یکی از پیشوایان «علم قرائت» برخلاف دیگر قراء از آن پیروی می کند.

۲- قرائت‌های هفتگانه، متواتر و مطمئن هستند، برخلاف قرائت‌های سه‌گانه.

۳- عبدالله بن عامر، عبدالله بن کثیر، عاصم بن ابی النجود.

۴- قرائت اهل شام براساس روش، حفص از عاصم، و قرائت اهل مغرب روش، ورش از نافع است.

۵- آسان‌گیری بر امت اسلامی.

سؤال (۱۰)

۱- هدف از علم «تفسیر قرآن» چیست؟

۲- از میان تفسیرهای مشهور پنج عدد از آنها را نام ببرید؟

۳- در میان صحابه رضی الله عنهم کدامیک بیشتر به توانایی در تفسیر قرآن شهرت داشت؟

۴- انواع روش تفسیر قرآن را ذکر کنید؟

۵- تفسیری را که به روش تفسیر به مأثور چاپ شده نام ببرید؟

جواب

۱- فهم و تدبر قرآن.

۲- تفسیر طبری، ابن کثیر، المنار، فی ظلال القرآن، المنیر.

۳- عبدالله بن عباس رضی الله عنهما.

۴- الف: تفسیر به مأثور. ب: تفسیر به رأی. ج: تفسیر اشاری. د: تفسیر قرآن به قرآن. هـ: تفسیر موضوعی.

۵- الدر المنثور: سیوطی.

سؤال (۱۱)

- ۱- چهار اسم از اسم‌های قرآن را نام ببرید؟
- ۲- اولین و برترین حافظ و مفسر قرآن چه کسی بود؟
- ۳- چه کسی برای اولین بار کلمات قرآن را نقطه‌گذاری کرد؟
- ۴- آیا می‌شود بجای بیان آیه تنها معنی آن را ذکر کرد؟
- ۵- چه کسی برای آخرین بار مصحف حضرت عثمان رضی الله عنه را که در شام بود دیده و ویژگی‌های آن را ذکر نموده است؟

جواب

- ۱- فرقان - کتاب - ذکر - تنزیل.
- ۲- حضرت محمد بن عبدالله پیامبر گرامی اسلام صلی الله علیه و آله و سلم.
- ۳- ابوالأسود دؤلی.
- ۴- صحیح نیست! زیرا کلمات و آیات قرآن وحی هستند، باید عین آن را ذکر کرد.
- ۵- حافظ ابن کثیر که در سال «۷۷۱» هجری - درگذشته، در کتاب «فضائل القرآن» راجع به آن سخن گفته است.

سؤال (۱۲)

- ۱- آیا جایز است قرآن را به زبان‌های دیگر به صورت ترجمه کلمه به کلمه معنی کرد؟
- ۲- چگونه هدایت قرآن را برای مردم غیر عرب تبلیغ کنیم؟
- ۳- فضل و حق قرآن بر زبان عربی چیست؟
- ۴- آیا می‌شود در نماز به جای قرآن، معنی آن را قرائت نمود؟ چرا؟
- ۵- اصطلاح «محکم» در قرآن یعنی چه؟

جواب

- ۱- جایز نیست! زیرا سبب نارسایی معنی آیه می‌گردد.
- ۲- به وسیله ترجمه و تفسیر مفاهیم قرآن.
- ۳- ایجاد وحدت و هماهنگی میان لهجه‌های مختلف، و انتشار در میان ملت‌های جهان به صورتی که زبان عرب را به صورت زبان جهانی مطرح نموده است.
- ۴- فقها بر جایز نبودنش اتفاق نظر دارند، زیرا قرآن به حساب نمی‌آید.
- ۵- به آیه‌ای گفته می‌شود که رسایی آن بر معنی ترجیح داده شود، و عبارت است از «نص و ظاهر».

سؤال (۱۳)

- ۱- اصطلاح «متشابه» در قرآن یعنی چه؟
- ۲- آیا بیشتر قرآن «محکم» یا متشابه است؟
- ۳- حکمت وجود «متشابه» در قرآن چیست؟
- ۴- برای هریک از دو اصطلاح «محکم و متشابه» مثالی را ذکر کنید؟
- ۵- آنان که از نظر فکری و قلبی مریض و منحرف هستند، دنبال چه چیزی می‌افتند؟

جواب

- ۱- آیه‌ای است که رسایی آن بر معنی بخصوص در اولویت و ترجیح قرار نداشته باشد، و اقسامش عبارتند از: «مجمل، مؤل، مشکل».
- ۲- بیشتر آیات قرآن محکم است و تنها تعداد اندکی از آن متشابه است.

۳- آزمایش و امتحان، و ایجاد انگیزه برای تلاش در جهت فهم هرچه بیشتر قرآن.

۴- مثال محکم مانند ﴿أَقِيمُوا الصَّلَاةَ﴾ و مثال متشابه مانند: ﴿يَدُ اللَّهِ فَوْقَ أَيْدِيهِمْ﴾.

۵- با هدف ایجاد فتنه و تاویل نادرست، دنبال تشابهات می‌افتند.

سؤال (۱۴)

۱- «راسخون در علم» یعنی چه؟ و نظرشان در مورد متشابه چیست؟
 ۲- آیا الفبای اوایل بعضی از سوره‌ها جزو تشابهات هستند یا نه؟ چگونه؟

۳- حکمت الفای اوایل بعضی از سوره‌ها چیست؟
 ۴- تعداد حروف اوایل، در سوره‌های قرآن چند حرف است؟
 ۵- دقیق‌ترین چاپ قرآن کدام است؟

جواب

۱- یعنی محققین و جستجوگران در علوم و معرفت، و راجع به متشابه می‌گویند: «به آنها ایمان داریم، هم‌ااش از طرف خداوند است».
 ۲- بله متشابه اند و تشابه آنها در ارتباط با الفاظ آنهاست.
 ۳- «اعجاز» خواستن از دیگران برای آوردن مانند قرآن، و این که قرآن از این حروف به وجود آمده است.
 ۴- با حروف تکراری «۲۹» و بدون تکرار چهارده حرف هستند.
 ۵- قرآنی که در چاپخانه مجمع مدینه منوره چاپ شده است.

سؤال (۱۵)

- ۱- سالم‌ترین روش تفسیر قرآن کدام است؟
- ۲- این دعای رسول گرامی ﷺ را برای عبدالله بن عباس رضی الله عنه تکمیل کنید: «اللَّهُمَّ فَفِّهْهُ فِي الدِّينِ...».
- ۳- وقتی از حضرت ابوبکر رضی الله عنه راجع به تفسیر کلمه‌ای از قرآن سؤال شد، چی فرمودند؟
- ۴- آیا می‌دانید کدام کلمه در قرآن است که خود به تنهایی آیه‌ای است؟
- ۵- سه اسم دیگر را برای سوره فاتحه نام ببرید؟

جواب:

- ۱- تفسیر قرآن به وسیله قرآن و پس از آن توسط سنت است.
- ۲- «...وَعَلَّمَهُ التَّوِيلَ».
- ۳- اگر قرآن را بدون آگاهی معنی کنم، کدام آسمان بر من سایه خواهد افکند و کدام زمین مرا بر پشت خود حمل خواهد کرد».
- ۴- ﴿مُدَّهَا مَتَانٍ﴾ [الرحمن: ۶۴]. «هر دو (باغ) خرم و سرسبزند».
- ۵- ام الكتاب، الحمد، الصلاة.

سؤال (۱۶)

- ۱- تعداد کلمات و حروف سوره فاتحه چند عدد است؟
- ۲- ﴿الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ﴾ یعنی چه؟
- ۳- ﴿الْمَعْضُوبِ عَلَيْهِمْ﴾ یعنی چه؟
- ۴- بعد از قرائت فاتحه در نماز گفتن چه چیزی مستحب است؟ و معنی آن چیست؟

۵- این فرموده رسول خدا ﷺ که «الْحَمْدُ لِلَّهِ سَبْعَ الْمِثَالِي» است، چه چیزی را می‌رساند؟

جواب

- ۱- بیست و پنج کلمه و یکصد و سیزده حرف.
- ۲- راه روشنی که کجی و بیراهه رفتن در آن نیست، و مقصود از آن پیروی از خدا و رسول اوست.
- ۳- یهود و همه ملت‌هایی که دارای افکار «نژادپرستی و آشوب‌طلبی» هستند.
- ۴- آمین یعنی، خدایا بپذیر.
- ۵- این که تعداد آیات سوره حمد، هفت آیه است.

سؤال (۱۷)

- ۱- چرا بر سوره «بقره» این نام نهاده شده است؟
- ۲- با برکت‌ترین آیه قرآن کدام است و آثارش چیست؟
- ۳- صورت اعجاز در آیه «دین» که طولانی‌ترین آیه قرآن است در چیست؟
- ۴- منظور از «گَفَّاءُ» - او را کفایت می‌نمایند - در این فرموده رسول خدا ﷺ چیست؟
- «هرکسی دو آیه آخر سوره بقره را شب هنگام قرائت کند، او را کفایت می‌نماید».
- ۵- آیه «مباهله» در کدام آیه سوره آل عمران است؟ و در ارتباط با چه کسانی نازل گردیده است؟

جواب

۱- به خاطر وجود «حکایت گاو» که از بنی اسرائیل خواسته شده بود آن را ذبح نمایند، در این سوره می‌باشد.

۲- «آیه الكرسي» که با این جمله شروع می‌شود: ﴿اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ﴾ [البقرة: ۲۵۵] «الله؛ آن ذاتی که هیچ معبود برحق جز او وجود ندارد؛ همیشه زنده‌ای است که اداره و تدبیر تمام هستی را در دست دارد» و اثر آن حفظ انسان از انحراف و بیراهه رفتن است.

۳- تشریح و قانونگذاری همراه با اعجاز لغوی.

۴- یعنی چنانچه آن را مبنای اعتقاد و عمل قرار دهد.

۵- ﴿فَمَنْ حَاجَّكَ فِيهِ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَكَ مِنَ الْعِلْمِ فَقُلْ تَعَالَوْا نَدْعُ أَبْنَاءَنَا وَأَبْنَاءَكُمْ وَنِسَاءَنَا وَنِسَاءَكُمْ وَأَنْفُسَنَا وَأَنْفُسَكُمْ ثُمَّ نَبْتَهِلْ فَنَجْعَلْ لَعْنَتَ اللَّهِ عَلَى الْكٰذِبِينَ﴾ [آل عمران: ۶۱]. «بنابرین به کسی که با وجود آگاهی‌ات (از چگونگی آفرینش عیسی علیها السلام) درباره‌ی این موضوع با تو مجادله می‌کند، بگو: بیایید ما و شما، فرزندان و زنانمان را به مباحله فرا بخوانیم و خودمان هم وارد مباحله شویم و نفرین الله را برای دروغگویان درخواست کنیم».

در ارتباط با «هیئت نجران» نازل گردیده است.

سؤال (۱۸)

۱- کدام بانو بود که «حمل» خود را نذر خدمت به دین خدا کرد؟ و «محزراً» یعنی چه؟

۲- چه کسی سرپرستی و یاری حضرت مریم علیها السلام را بر عهده گرفت، و چرا خداوند او را برگزید؟

- ۳- صورت مشابه میان حضرت عیسی و آدم علیهما السلام - در این آیه چیست؟ ﴿إِنَّ مَثَلَ عِيسَىٰ عِنْدَ اللَّهِ كَمَثَلِ آدَمَ﴾ [آل عمران: ۵۹] «همانا آفرینش عیسی برای الله همانند آفرینش آدم بود» حضرت ابراهیم علیه السلام یهودی بود یا مسیحی؟
- ۵- ویژگی ملت حضرت ابراهیم علیه السلام چیست؟

جواب

- ۱- زن «عمران» مادر حضرت مریم علیها السلام مقصود (حنه دختر فاقوذ) است.
- ۲- حضرت زکریا علیه السلام، چون پیامبر و معصوم و شوهر خاله حضرت مریم علیها السلام بود.
- ۳- «قدرت» خداوند بر این که حضرت آدم علیه السلام را بدون آن که پدر و مادری داشته باشد خلق نمود، و همچنین حضرت عیسی علیه السلام را، بدون آن که دارای پدر باشد.
- ۴- ﴿مَا كَانَ إِبْرَاهِيمُ يَهُودِيًّا وَلَا نَصْرَانِيًّا﴾ «ابراهیم علیه السلام نه یهودی بود و نه نصرانی» به دلیل این که تورات و انجیل برای موسی و عیسی - علیهما السلام مدتها پس از حضرت ابراهیم علیه السلام نازل گردیده اند.
- ۵- پیروی از توحید خالص و فرمانبرداری تنها از خداوند.

سؤال (۱۹)

- ۱- اولین خانه و مسجدی که برای عبادت تعیین گردیده کدام است؟ و به چه دلیل؟

- ۲- «غلول» یعنی چه؟ چرا پیامبر ﷺ از آن مصون ماند؟ و به چه دلیل؟
- ۳- چرا مجازات «غال» (سرفت غنیمت پیش از تقسیم) آن است که روز قیامت آن را تهیه کند؟
- ۴- حکمت درآمدن سوره‌ای برای تنظیم امور مربوط به زنان چیست؟
- ۵- «علمی» که هدف و فائده آن امکان تقسیم ارث در میان ورثه است، کدام علم است؟

جواب

- ۱- مسجد الحرام «کعبه» به دلیل این که می‌فرماید: ﴿إِنَّ أَوَّلَ بَيْتٍ وُضِعَ لِلنَّاسِ لَلَّذِي بِبَكَّةَ مُبَارَكًا وَهُدًى لِلْعَالَمِينَ ﴿۹۶﴾ [آل عمران: ۹۶] «نخستین خانه‌ای که برای (عبادت) مردم مقرر شد، همان است که در مکه قرار دارد و مایه‌ی برکت و هدایت جهانیان است».
- ۲- دزدیدن غنیمت پیش از آن که تقسیم شود، پیامبر ﷺ از آن مصون مانده، زیرا این کار خیانت است، و دلیل این آیه است که می‌فرماید: ﴿وَمَا كَانَ لِئِيَّانَ أَنْ يُغْلَبَ﴾ [آل عمران: ۱۶۱]. «از هیچ پیامبری خیانت سر نمی‌زند».
- ۳- تا مجازات از نوع عمل و جرم باشد.
- ۴- به خاطر رعایت حق زنان و رفع ظلم از آنها.
- ۵- علم فرائض یا «مواریث».

سؤال (۲۰)

- ۱- برای ازدواج با بیش از یک زن خداوند چه شرطی را قرار داده است؟
- ۲- «کلالة» یعنی چه؟ و در کدام آیه سوره نساء قرار دارد؟

- ۳- کدام پیمان است که انسان مکلف به وفای آن می‌باشد؟ و به چه صورت بیشتر مطلوب است؟
- ۴- چرا سوره «مائده» به این اسم نامگذاری شده است؟
- ۵- آیا شستن هردو پا در وضو واجب است یا خیر؟ به چه دلیل؟

جواب

- ۱- «عدالت و مساوات» ﴿فَإِنْ خِفْتُمْ أَلَّا تَعْدِلُوا فَوَاحِدَةً﴾ [النساء: ۳]. «اگر می‌ترسید که نتوانید به عدالت رفتار نمایید، پس به یک زن یا کنیزانی که مال شما هستند، بسنده کنید».
- ۲- مرده‌ای که از او پدر و فرزندی بر جای نمانده باشد، در آیه شماره (۱۲ سوره نساء) آمده است.
- ۳- پیمان «ایمان» و عمل به مسئولیت‌های آن.
- ۴- زیرا این آیه در آن قرار دارد. ﴿اللَّهُمَّ رَبَّنَا أَنْزِلْ عَلَيْنَا مَائِدَةً مِّنَ السَّمَاءِ﴾ [المائدة: ۱۱۴] «عیسی پسر مریم (چنین) گفت: «پروردگارا! برای ما سفره‌ای از آسمان بفرست».
- ۵- به دو دلیل واجب است، اول: «ارجلکم» که منصوب و عطف بر وجه است. دوم: سنت عملی رسول الله ﷺ.

سؤال (۲۱)

- ۱- چرا خداوند مؤمنین را از سؤال کردن زیاد در زمان رسول خدا ﷺ برحذر داشته است؟
- ۲- در آیه ﴿مَا جَعَلَ اللَّهُ مِنْ بَحِيرَةٍ﴾ کلمه ﴿بَحِيرَةٍ﴾ یعنی چه؟
- ۳- «حواریون» چه کسانی بودند؟ و چرا به این اسم نامگذاری شده‌اند؟

- ۴- آیا می‌شود پیامبری از جنس ملائک باشد یا نه؟ به چه دلیل؟
- ۵- سبب نزول آیه ﴿وَلَا تَطْرُدُ الَّذِينَ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ بِالْعَدْوَةِ وَالْعَشِيِّ﴾ [الأنعام: ۵۲] «کسانی را که صبح و شام پروردگارش را می‌خوانند و خشنودی او را می‌خواهند، از خود دور مکن» چیست؟

جواب

- ۱- سؤال زیاد زمانی که قرآن همچنان نازل می‌گردد، بدون جهت بود.
- ۲- «بحیره» شتری است که پنج بار وضع حمل نموده باشد، مردم جاهل گوشش را پاره نموده و به احترام خدایان از آن استفاده نمی‌کردند.
- ۳- حواریون پیروان حضرت عیسی عليه السلام و علت اسم‌گذاریشان آن بوده که لباس سفید می‌پوشیدند.
- ۴- خیر! زیرا ملائک با انسان دو جنس متفاوت هستند، چنانچه ملائک می‌آمدند اسباب عذاب زودتر فراهم می‌گردید [الأنعام: ۸].
- ۵- اشراف مشرکین خواستار آن بودند که اگر رسول خدا صلى الله عليه وآله وسلم مسلمانان مستضعف مانند: صهیب و عمار و بلال رضي الله عنهم را از خود براند، با او نشسته و به سخنانش گوش فرا خواهند داد.

سؤال (۲۲)

- ۱- مرگ صغری و مرگ کبری کدامند؟ و دلیل آنها در قرآن چیست؟
- ۲- اسم پدر حضرت ابراهیم عليه السلام «تارخ» یا «آذر»؟
- ۳- چرا حضرت ابراهیم عليه السلام را «ابوالأنبياء» پدر پیامبران می‌نامند؟

- ۴- چرا خداوند بهشت را «دارالسلام» نامیده است؟ ﴿لَهُمْ دَارُ السَّلَامِ عِنْدَ رَبِّهِمْ﴾ [الأنعام: ۱۲۷]. «سرای سلامتی - بهشت - فراهم شده و به سبب اعمالی که انجام می‌دادند».
- ۵- آیا ابلیس از جنس ملائک بود یا جن؟

جواب

- ۱- مرگ صغری «خواب» و مرگ کبری «مردن» است، خداوند می‌فرماید: ﴿وَهُوَ الَّذِي يَتَوَفَّاكُم بِاللَّيْلِ﴾ [الأنعام: ۶۰]. «اوست که شب هنگام شما را در مرگ خواب فرو می‌برد».
- ۲- اسم پدر ایشان تارخ و لقب او آذر است، یا این که آذر اسم بتی است که که تارخ آن را عبادت می‌کرد.
- ۳- زیرا بسیاری از انبیاء را خداوند از اولاد و نسل او برگزیده، مانند اسماعیل، اسحاق، یعقوب، داود، سلیمان علیهم‌السلام.
- ۴- زیرا جای مصونیت و سلامت است.
- ۵- از جن بوده، زیرا خداوند می‌فرماید: ﴿إِلَّا إِبْلِيسَ كَانَ مِنَ الْجِنِّ فَفَسَقَ عَنْ أَمْرِ رَبِّهِ﴾ [الکهف: ۵۰] «پس همگی جز ابلیس سجده کردند که جن بود و از فرمان پروردگارش سرپیچی نمود».

سؤال (۲۳)

- ۱- چرا ابلیس حاضر نشد برای آدم علیه‌السلام سجده کند؟ چه مجازاتی برای او تعیین شد؟
- ۲- «اهل اعراف» چه کسانی هستند؟ و در کدامیک از آیه‌های سوره اعراف نام‌شان آمده است؟

- ۳- قوم ثمود با شتر حضرت صالح علیه السلام چکار کردند؟ و نظرشان در مورد آن، چه بود؟
- ۴- خداوند چگونه قوم صالح علیه السلام را دچار عذاب کرد؟ و نام منطقه آنها چه بود؟
- ۵- همه انبیاء علیهم السلام بر چه موضوعی اتفاق نظر داشته‌اند؟

جواب

- ۱- به خاطر تکبر و خودخواهی و این که خود را از آدم علیه السلام برتر می‌دانست، در نتیجه مستحق محروم‌گردیدن از رحمت و طرد ذلیلانه‌اش به زمین گردید.
- ۲- مؤمنین بهشتی بزرگوارند، که خود نیازی ندارند تا در جستجوی آن باشند و در پی تحقیق در وضع دیگران هستند، در آیه «۴۶» سوره اعراف ذکرشان آمده است.
- ۳- پایش را با شمشیر بریده و سپس آن را سر بریدند، و این کار را به خاطر بی‌ایمانی انجام داده و می‌گفتند: بگذار اگر عذابی هست بیاید.
- ۴- وسیله عذاب آنها زلزله بود، و سرزمین آنها «مدائن» نام داشت.
- ۵- «مردم خدا را بندگی کنید، معبود و مستعانی جز او ندارید».
- [الأعراف: ۵۹].

سؤال (۲۴)

- ۱- آیا در این جهان می‌توان خداوند را مشاهده نمود؟
- ۲- کدام پیامبر از خداوند خواست تا او را ببیند؟
- ۳- چه زمانی دیدن خداوند تحقق خواهد یافت؟
- ۴- «سامری» برای مردم بنی اسرائیل چه چیزی را ساخت؟

۵- چه کسی را خداوند به سگ تشبیه کرده است؟ ﴿إِنْ تَحْمِلْ عَلَيْهِ يَلْهَثٌ أَوْ تَتْرُكُهُ يَلْهَثٌ﴾ [الأعراف: ۱۷۶]. «مثالش همانند سگی است که اگر به آن حمله کنی، دهانش را باز و زبانش را بیرون می‌آورد و اگر او را به حالش واگذاری، بازهم زبانش را بیرون می‌آورد.»

جواب

- ۱- نه ممکن نیست قدرت محدود چشم انسان که چیزهای بسیار دیگری را نمی‌تواند ببیند، خداوند را مشاهده کند.
- ۲- حضرت موسی عليه السلام، ﴿رَبِّ أَرِنِي أَنْظُرْ إِلَيْكَ﴾ [الأعراف: ۱۴۳] «پروردگارا! خودت را به من نشان بده تا تو را ببینم».
- ۳- در بهشت، زیرا در آنجا این توانایی را خداوند به انسان خواهد داد.
- ۴- مجسمهٔ گوساله‌ای را از طلا برای آنها ساخت که صدایی هم از آن برمی‌خواست، و به آنها گفت: این خدای شما و موسی است. مردم هم گفته‌اند او را باور نموده و گوساله را عبادت کردند.
- ۵- کافری که به آیات خداوند پشت کرده و در همهٔ امورش راه نافرمانی خداوند را در پیش گرفته باشد.

سؤال (۲۵)

- ۱- اسماء خداوند چند عدد هستند؟ به چه دلیل؟
- ۲- چه کسی زمان وقوع قیامت را می‌داند؟ و چرا کفار در مورد آن سؤال می‌کردند؟
- ۳- «أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ» یعنی چه؟
- ۴- به هنگام شنیدن قرآن چکار باید کرد؟ به چه دلیل؟

۵- چه وقت رزمندهٔ مسلمان می‌تواند به کفار پشت نموده و عقب‌نشینی کند؟

جواب

۱- نود و نه اسم، زیرا رسول گرامی صلی الله علیه و آله می‌فرماید: «خداوند دارای نود و نه نام نیکو و پرشکوه است؛ هر کسی آنها را مورد تعمق قرار دهد و با همه وجود این نام‌ها را بخواند، (و براساس آنها عمل کند) وارد بهشت خواهد شد.»

۲- به غیر از خدا کسی از آن اطلاع ندارد، و کفار به خاطر استهزا، این کار را می‌کردند.

۳- از شر وسوسه و توطئه شیطان به خدا پناه می‌برم.

۴- سکوت به همراه تدبر و اندیشه، خداوند می‌فرماید: ﴿وَإِذَا قُرِئَ الْقُرْآنُ فَاسْتَمِعُوا لَهُ وَأَنْصِتُوا لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ﴾ [الأعراف: ۲۰۴]. «و چون قرآن خوانده شود، به آن گوش فرا دهید و سکوت نمایید تا مورد رحمت قرار گیرید.»

۵- در دو حالت، اول: تبدیل مکان مبارزه با مکانی مناسبتر، دوم: برای پیوستن به دیگر هم‌زمان در جهت مبارزه‌ای موثرتر.

سؤال (۲۶)

۱- «شر الدواب» یا بدترین انسانها چه کسانی هستند؟

۲- نصر بن حارث راجع به قرآن چه گفته است؟

۳- کفار در کعبه چگونه نماز می‌خواندند؟

۴- چرا خداوند روز جنگ بدر را روز «فرقان» نامیده است؟

۵- مهمترین اسباب ضعف و شکست ملت‌ها چیست؟ به چه دلیل؟

جواب

۱- آنانی که گوش و زبان خود را از شنیدن و گفتن حق و هدایت و ایمان بسته اند.

۲- افسانه و خرافات گذشتگان است.

۳- «مکاء و تصدیه» سوت کشیدن و کف زدن.

۴- زیرا میان اهل حق و ایمان و اهل باطل و کفر تمایز تفاوت را معلوم کرد.

۵- نزاع و تفرقه. خداوند می‌فرماید: ﴿وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَلَا تَنَازَعُوا فَتَفْشَلُوا وَتَذْهَبَ رِيحُكُمْ﴾ [الأنفال: ۴۶]. «و با هم نزاع نکنید که سُست می‌شوید و شکوهتان از میان می‌رود».

سؤال (۲۷)

۱- چرا سوره «برائة» با بسم الله الرحمن الرحيم شروع نگرديده است؟

۲- چه کسی در حج «برائة از مشرکین» را اعلام کرد؟

۳- عزیز کیست؟ و یهود راجع به او چه گفته‌اند؟

۴- در آیه ﴿إِنَّمَا النَّسِيءُ زِيَادَةٌ فِي الْكُفْرِ﴾ [التوبة: ۳۷] «جا بجا کردن و به تأخیر انداختن ماه‌های حرام، افزایش و زیاده‌روی در کفر است». نسیء یعنی چه؟

۵- آیه ﴿وَلَا تُصَلِّ عَلَىٰ أَحَدٍ مِّنْهُمْ مَّتَّ أَبَدًا﴾ [التوبة: ۸۴] «بر جنازه‌ی هیچیک از آنان نماز مخوان» سبب نزولش چیست؟

جواب

- ۱- زیرا سوره با موضوع نقض عهد از طرف مشرکین و اعلام برائت از آنها شروع شده است، و حضرت علی علیه السلام می فرمایند: بسم الله الرحمن الرحيم نشانه رحمت است و سوره برائت اعلام جنگ است با مشرکین.
- ۲- حضرت علی علیه السلام و براساس دستور رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم.
- ۳- یکی از بندگان صالح و عابد که به حفظ تورات مشغول بود، و یهود او را «پسر خدا» می دانند.
- ۴- نسیء یعنی تأخیر، هرگاه مشرکین در ماه های حرام جنگ را لازم می دانستند، تحریم آن را به ماه های دیگر تأخیر می انداختند.
- ۵- رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم بر عبدالله بن ابی سرکرده منافقین نماز میت خواند.

سؤال (۲۸)

- ۱- «مسجد ضرار» در کجا و به دست چه کسانی ساخته شد؟
- ۲- حکم و رأی رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم راجه به مسجد ضرار چه بود؟
- ۳- کدام مسجد از ابتدا براساس تقوی ساخته شد؟ به چه دلیل؟
- ۴- در آیه ﴿لِلَّذِينَ أَحْسَنُوا الْحُسْنَىٰ وَزِيَادَةٌ﴾ [یونس: ۲۶] «برای نیکوکاران بهترین پاداش و پاداشی افزون بر آن است». زیاده و اضافه در چه موردی است؟
- ۵- در قرآن چه صفاتی برای اولیاء خدا ذکر شده است؟

جواب

- ۱- در جنوب غربی مدینه و توسط منافقین.
- ۲- آتش زده و ویران شود.

- ۳- مسجد نبوی شریف. به دلیل جواب رسول خدا ﷺ که در این مورد از ایشان سؤال شد، فرمود: «این مسجد من».
- ۴- رؤیت خداوند در قیامت.
- ۵- «ایمان و تقوی»

سؤال (۲۹)

- ۱- اولین پیامبر برای هدایت انسانها چه کسی بود؟
- ۲- حضرت نوح ﷺ چه مدت در میان قومش به تبلیغ رسالت مشغول شد؟ و آیه‌ای که این موضوع را بیان می‌کند در کدام سوره قرار دارد؟
- ۳- در کدام آیه خداوند، تأمین روزی بندگان را بر عهده گرفته است؟
- ۴- بعد از طوفان، کشتی نوح ﷺ در کجا بر زمین فرود آمد؟ به چه دلیل؟
- ۵- پسر حضرت نوح ﷺ چگونه از در مخالفت با پدر درآمد، و با دیگران غرق گردید؟

جواب

- ۱- نوح ﷺ.
- ۲- نهد و پنجاه سال، آیه شماره ۱۴، سوره عنکبوت.
- ۳- آیه ﴿وَفِي السَّمَاءِ رِزْقُكُمْ وَمَا تُوعَدُونَ﴾ [الذاریات: ۲۲]. «و روزی شما و آنچه به شما وعده داده می‌شود، در آسمان است».
- ۴- بر کوه «جودی» واقع در استان موصل عراق یا در ترکیه. ﴿وَأَسْتَوَتْ عَلَى الْجُودِيِّ﴾ [هود: ۴۴]. «و کشتی بر (کوه) جودی قرار گرفت».

۵- حاضر نشد به خداوند ایمان بیاورد، و از پدر پیروی نماید و با کفار و مخالفین پدرش همراه گردید.

سؤال (۳۰)

۱- دلیل ذکر فضل و سخاوت حضرت ابراهیم خلیل علیه السلام در قرآن چیست؟

۲- معنی آیه ﴿إِنَّ إِبْرَاهِيمَ لَحَلِيمٌ أَوَّاهٌ﴾ [هود: ۷۵] «به راستی ابراهیم بسیار بردبار، فروتن و دلسوز و توبه کننده بود» چیست؟

۳- در کدام آیه خداوند ظالم را به عذاب دردناک و کشنده تهدید فرموده است؟

۴- چرا دیگر پسران حضرت یعقوب علیه السلام با حضرت یوسف علیه السلام دشمنی می ورزیدند؟

۵- آیا دیگر پسران حضرت یعقوب علیه السلام از پیامبران بودند؟

جواب

۱- برای میهمانانش که فرشته بودند و در قیافه انسانها بر او وارد شده بودند گوسفندی سرخ کرده حاضر کرد.

۲- بردبار و رئوف.

۳- سوره ابراهیم، آیه ۲۲.

۴- از روی حسادت، چون می دیدند که پدرشان بیش از حد به او محبت

می ورزد.

۵- خیر.

سؤال (۳۱)

- ۱- «امت وسط» کدام امت است؟ به چه دلیل؟
- ۲- در آیه ﴿فَوَلِّ وَجْهَكَ شَطْرَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ﴾ [البقرة: ۱۴۴] «پس رویت را به سوی مسجدالحرام کن». منظور از مسجد الحرام کدام مسجد است؟
- ۳- کسی که نماز می‌خواند، به خود کعبه یا جهت آن باید رو کند؟
- ۴- نماز خوان به هنگام نمازش کجا باید نگاه کند؟
- ۵- حکم مربوط به «صفا و مروه» به هنگام حج چیست؟

جواب

- ۱- ملت مسلمان، به دلیل آیه ﴿وَكَذَلِكَ جَعَلْنَاكُمْ أُمَّةً وَسَطًا﴾ [البقرة: ۱۴۳]. «وهمچنان گردانیدیم شما را امت میانه».
- ۲- خانه کعبه واقع در مکه مکرمه.
- ۳- عین کعبه در صورت امکان دیدن، و جهت آن در صورت عدم امکان دیدن کعبه.
- ۴- برای بیشتر گردیدن خشوع و حالت توجه به نماز، محل سجده را نگاه کند.
- ۵- یکی از «ارکان» حج است و ترک آن حج را باطل می‌کند.

سؤال (۳۲)

- ۱- دو نوع از مرده و دوگونه خون را خداوند برای ما جایز شمرده، آنها کدامند؟
- ۲- آیه ﴿وَلَكُمْ فِي الْقِصَاصِ حَيَوةٌ يَا أُولِي الْأَلْبَابِ﴾ [البقرة: ۱۷۹] «ای خردمندان! برای شما در قصاص، حیات و زندگی وجود دارد» معنایش چیست؟

۳- طول مسافرتی که می‌توان در آن روزه ماه رمضان را نگرفت، چقدر است؟

۴- در کدام سوره و آیه خداوند، شراب و قمار را حرام نموده است؟

۵- آیا در سوگند لغو، کفار و واجب می‌شود؟

جواب

۱- با توجه به فرموده رسول خدا ﷺ: «ماهی، ملخ، جگر و طحال» حلال هستند.

۲- مفهوم آن این است کسی را که عمداً مرتکب قتل گردیده، برای مجازات او و حفظ حیات دیگران، باید او را کشت.

۳- هشتاد و یک کیلومتر.

۴- ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِنَّمَا الْحَمْرُ وَالْمَيْسِرُ وَالْأَنْصَابُ وَالْأَزْلَمُ رِجْسٌ

مِّنْ عَمَلِ الشَّيْطَانِ﴾ [المائدة: ۹۰]. «ای مؤمنان! شراب، قمار، بت‌ها (و همه‌ی معبودان باطل) و تیرهای قرعه، پلیدند و از اعمال شیطان»؛

۵- کفار ندارد. ﴿لَا يُؤَاخِذُكُمُ اللَّهُ بِاللَّغْوِ فِي أَيْمَانِكُمْ﴾ [البقرة: ۲۲۵].

«الله، شما را به خاطر سوگندهای بیهوده‌ای که می‌خورید، مؤاخذه نمی‌کند»؛

سؤال (۳۳)

۱- چرا از سوگند خوردن بیش حد به خداوند باید پرهیز کرد؟

۲- کدام کار حلال است که خداوند از آن بدش می‌آید؟

۳- چرا «ربا» خواری از گناهان کبیره به شمار می‌رود؟

۴- آیا مقدار کمی «ربا» نیز جایز است یا نه؟ و به چه دلیل؟

۵- آیا بر مسلمان واجب است که بیش از یکبار به حج برود یا نه؟ چرا؟

جواب

۱- به خاطر سبک‌نشمردن اسماء و صفات خداوند، قرآن می‌فرماید:

﴿وَلَا تَجْعَلُوا اللَّهَ عُرْضَةً لِأَيْمَانِكُمْ﴾ [البقرة: ۲۲۴] «سوگندهایی را که به نام

الله می‌خورید، دستاویزی قرار ندهید».

۲- طلاق، جدایی میان زن و مرد.

۳- زیرا جرم و خیانت اجتماعی و اقتصادی بزرگی در حق دیگران است.

۴- نه جایز نیست، چون قرآن می‌فرماید: ﴿اتَّقُوا اللَّهَ وَذَرُوا مَا بَقِيَ مِنْ

الرِّبَا﴾ [البقرة: ۲۷۸]. «ای مؤمنان! تقوای الهی پیشه کنید و اگر به راستی

ایمان دارید، آنچه را که از اموال ربا (نزد مردم) باقی مانده، رها کنید».

۵- واجب نیست، زیرا خداوند می‌فرماید: ﴿وَلِلَّهِ عَلَى النَّاسِ حِجُّ الْبَيْتِ

مَنْ اسْتَطَاعَ إِلَيْهِ سَبِيلًا﴾ [آل عمران: ۹۷]. «حج این خانه برای الله بر کسی

که توانایی رفتن به آنجا را دارد، واجب است».

سؤال (۳۴)

۱- نکاح هفت نفر از محارم حرام است، آنها را نام ببرید؟

۲- آنان که به سبب زنا شوئی نکاح‌شان حرام است کدامند؟

۳- تیمم برای چه کسانی مباح است؟

۴- ﴿صَعِيدًا طَيِّبًا﴾ در آیه ﴿فَتَيَمَّمُوا صَعِيدًا طَيِّبًا﴾ یعنی چه؟

۵- به چه دلیل خوردن گوشت حیواناتی که اهل کتاب آن را ذبح کرده

باشند، حلال است؟

جواب

- ۱- مادر - دختر - خاله - عمه - دختر برادر - دختر خواهر.
- ۲- زن بابا - همسر فرزند - مادر زن - دختر همسر.
- ۳- (۱) بیماری که استعمال آب برایش ضرر داشته باشد. (۲) کسی که آب در دسترس نباشد.
- ۴- خاک پاکیزه، یا زمین به شرط پاک بودن.
- ۵- به دلیل آیه ﴿وَطَعَامُ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ حَلَّ لَكُمْ﴾ [المائدة: ۵]. «و ذبیحه‌ی اهل کتاب نیز بر شما حلال است».

سؤال (۳۵)

- ۱- چند بار برای وارد شدن به خانه دیگران باید اجازه خواست؟
- ۲- برای رفتن به منزل نزدیکان اجازه لازم است، یا نه؟ به چه دلیل؟
- ۳- کسی که می‌خواهد وارد حیاط و منزل دیگری شود، کجای در حیاط بهتر است بایستد؟
- ۴- در چه حالت‌هایی برای وارد شدن اجازه گرفتن لازم نیست؟
- ۵- بلیغ‌ترین و روشن‌ترین آیه، در رابطه با پدر و مادر کدام است؟

جواب

- ۱- سه بار، اگر اجازه داده نشد، باید برگشت.
- ۲- بله، زیرا کسی از رسول خدا ﷺ سؤال کرده: «از مادر هم اجازه بگیریم؟ فرمودند: آره!».
- ۳- کنار در، نه رو به روی آن.
- ۴- در موارد ضروری، مانند: آتش‌سوزی و کمک به افراد داخل منزل.

۵- آیه ﴿وَقَضَىٰ رَبُّكَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا﴾ [الإسراء: ۲۳]. «و پروردگارت فرمان داد که جز او را عبادت و پرستش نکنید و به پدر و مادر نیکی نمایید».

سؤال (۳۶)

- ۱- چرا اسلام پسر یا دختر خواندگی را حرام کرده است؟
- ۲- پیش از تحریم، پسر خواندگی رسول خدا ﷺ، چه کسی را به پسر خواندگی پذیرفته بود؟
- ۳- در زبان و لغت عربی «صلاة» یعنی چه؟
- ۴- در چه مواقعی مسلمان بر رسول خدا ﷺ درود و صلوات می فرستد؟
- ۵- روش صلوات بر رسول خدا ﷺ چگونه است؟

جواب

- ۱- زیرا انسان به غیر از پدر و مادر خود نسبت داده می شود.
- ۲- زید بن حارثه رضی الله عنه.
- ۳- دعا و مطلب آمرزش.
- ۴- هرگاه نام گرامی ایشان برده شود.
- ۵- بدون آن که صدایش را بیش از حد بلند کند، می گوید: السلام عليك يا رسول الله.

سؤال (۳۷)

- ۱- «غنیمت» یعنی چه و در کدام سوره آمده است؟
- ۲- چقدر از غنیمت، از آن جنگجویان میدان جهاد است؟

- ۳- چه زمانی جهاد در راه خدا واجب است؟
- ۴- «أصحاب الأيكة» چه کسانی هستند و «أيكة» یعنی چه؟
- ۵- کدام نوشیدنی است که هم شفا است و هم غذا؟

جواب

- ۱- مال و امکاناتی که در جنگ از دشمن گرفته می‌شود، و در سوره انفال آمده است؟
- ۲- چهارپنجم.
- ۳- وقتی که تنها به خاطر برتری دین خدا باشد.
- ۴- قوم و ملت حضرت شعیب عليه السلام هستند، و «أيكة» یعنی درختان زیاد و درهم پیچیده.
- ۵- عسل، خداوند می‌فرماید: ﴿فِيهِ شِفَاءٌ لِّلنَّاسِ﴾ [النحل: ۶۹]. «که شفا و بهبود مردم در آن است».

سؤال (۳۸)

- ۱- آیه ﴿إِلَّا مَن أَكْرَهَ وَقَلْبُهُ مُطْمَئِنٌّ بِالْإِيمَانِ﴾ [النحل: ۱۰۶] «جز آنکه به کفر مجبور شود و قلبش به ایمان آرام و مطمئن باشد» در ارتباط با چه کسی نازل گردیده است؟
- ۲- روش داعیان دعوت دین چیست؟
- ۳- چه زمانی دعوتگران شجاع و پیشرو خواهند بود؟
- ۴- مجادله و مناظره با اهل کتاب چگونه باید باشد؟
- ۵- چرا خداوند از «جدال لفظی» نهی نموده است؟

جواب

- ۱- در بارهٔ عمار پسر یاسر رضی الله عنه.
- ۲- حکمت و دوراندیشی.
- ۳- چنانچه صادق و مخلص باشند.
- ۴- به بهترین و مناسبترین شیوه.
- ۵- زیرا زمینهٔ خودخواهی، تکذیب بدون دلیل فریب و دشمنی را فراهم می‌کند.

سؤال (۳۹)

- ۱- بی‌بندوباری و انحراف چه سرانجامی در زندگی انسان خواهد داشت؟
- ۲- در قرآن «شجرهٔ ملعونه» یعنی چه؟
- ۳- راجع به «روح» چه کسانی از رسول خدا صلی الله علیه و آله سؤال نمودند؟ و جواب ایشان چگونه بود؟
- ۴- اصحاب «کهف و رقیم» جوان بودند یا سالخورده؟ به چه دلیل؟
- ۵- چرا آنان به غاری پناه بردند؟

جواب

- ۱- گرفتاری، ذلت دنیا، زبونی و عذاب آخرت.
- ۲- درخت «زقوم».
- ۳- یهود، و رسول خدا صلی الله علیه و آله در جواب، این آیه را بیان فرمودند: ﴿قُلِ
- الرُّوحُ مِنْ أَمْرِ رَبِّي﴾ [الإسراء: ۸۵] «بگو: (آگاهی از روح) ویژه‌ی پروردگار من است».

- ۴- جوان بودند، زیرا قرآن می فرماید: ﴿إِنَّهُمْ فِتْيَةٌ﴾ [الکھف: ۱۳].
- ۵- در راستای محافظت از ایمان و عقیده، و برای پرهیز از گرفتار شدن بی حاصل بدست منحرفین.

سؤال (۴۰)

- ۱- چرا خداوند پیامبران را فرستاد؟
- ۲- داستان «ذوالقرنین» در کدام سوره قرآن آمده است؟
- ۳- حضرت اسماعیل علیه السلام خانواده اش را به انجام دادن چه کاری تشویق می کرد؟
- ۴- مجازات ترک نماز و پیروی از خواسته های نفسانی چیست؟
- ۵- خداوند چگونه منحرفان را مجازات خواهد کرد و چرا؟

جواب

- ۱- قرآن می فرماید: ﴿وَمَا نُرْسِلُ الْمُرْسَلِينَ إِلَّا مُبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ﴾ «و ما پیامبران را جز برای بشارت و هشدار و اندرز نفرستاده ایم» [الأنعام: ۴۸].
- ۲- سوره کھف.
- ۳- نماز و زکات.
- ۴- زیان و گرفتاری در دنیا و عذاب و ذلت در قیامت.
- ۵- آنان را کور و نابینا خواهد نمود، زیرا آیات و نشانه های وجود و قدرت و عظمت خدا را بدست فراموشی می سپارند.

سؤال (۴۱)

- ۱- چه کسی برای اولین بار مردم را به ادای حج بیت الله الحرام دعوت نمود؟

- ۲- چگونه بانگ دعوت حضرت ابراهیم علیه السلام به همه مردم رسید؟
- ۳- آیه ﴿يُولِجُ اللَّيْلَ فِي النَّهَارِ وَيُؤَلِّجُ النَّهَارَ فِي اللَّيْلِ﴾ [فاطر: ۱۳] «شب می کاهد و بر روز می افزاید، روز می کاهد و بر شب می افزاید» بیانگر چه چیزی است؟
- ۴- در آیه ﴿ضَعُفَ الظَّالِمُ وَالْمَطْلُوبُ﴾ [الحج: ۷۳] «عبادتگزاران و معبودان (باطل)، همه ضعیف و ناتوانند». طالب و مطلوب چه کسانی هستند؟
- ۵- ایمانداران نجات یافته و سربلند روز قیامت چه چیزی را صاحب خواهند شد؟

جواب

- ۱- حضرت ابراهیم خلیل علیه السلام.
- ۲- خداوند آن را به وسیله قدرتش به همه جا رسانید.
- ۳- بیانگر گرد بودن کره زمین.
- ۴- طالب: مشرک و بت پرست. مطلوب: اشخاص و اشیائی که مورد عبادت قرار می گیرند.
- ۵- «فردوس» که بهترین مکان بهشت است.

سؤال (۴۲)

- ۱- در آیه ﴿وَالصَّفَاتِ صَفًا﴾ [الصفات: ۱] صفات یعنی چه؟
- ۲- درخت «زقوم» در کجا می روید، و خوشه آن چیست؟
- ۳- وقتی که حضرت ابراهیم علیه السلام خوابش را برای حضرت اسماعیل علیه السلام بازگو کرد، او چه گفت؟

- ۴- به جای اسماعیل عَلَيْهِ السَّلَام، خداوند برای قربانی، چه چیزی را برای حضرت ابراهیم عَلَيْهِ السَّلَام فرستاد؟
- ۵- «حکمت و فصل الخطاب» را خداوند به کدامیک از پیامبران بخشیده بود؟

جواب

- ۱- بیشتر مفسرین آن را ملائک معنی می‌کنند.
- ۲- در جهنم، و خوشه آن مثل سر شیاطین است.
- ۳- «گفت: فرمانی را که دریافت کرده‌ای انجام بده» [الصفات: ۱۰۲].
- ۴- «قوچ».
- ۵- داود عَلَيْهِ السَّلَام.

سؤال (۴۳)

- ۱- منظور از تاریکی‌های سه‌گانه در آیه ﴿يَخْلُقُكُمْ فِي بُطُونِ أُمَّهَاتِكُمْ خَلْقًا مِّنْ بَعْدِ خَلْقٍ فِي ظُلُمَاتٍ ثَلَاثٍ﴾ [الزمر: ۶] «او شما را در شکم مادرانتان آفرینشی بعد از آفرینش دیگر، در میان تاریکی‌های سه‌گانه، می‌بخشد!» چیست؟
- ۲- فرمانبرداری آسمان‌ها و زمین از خداوند، در کدام آیه آمده است؟
- ۳- انسان چگونه می‌تواند وسوسه شیطان را از خود دور کند؟
- ۴- نتیجه مقابله بدی با نیکی چیست؟ به چه دلیل؟
- ۵- نهنگ، کدام یک از پیامبران را در شکم خود جای داده بود، و در آن وضع، دعایش چه بود؟

جواب

- ۱- (۱) تاریکی پوست شکم. (۲) رحم. (۳) پرده غشا روی کودک قبل از تولد.
- ۲- ﴿قَالَتَا أَتَيْنَا طَائِعِينَ﴾ [فصلت: ۱۱]. «زمین و آسمان. گفتند: به دلخواه (به فرمانت) درآمدم».
- ۳- با برداشتن اسباب وسوسه، پناه بردن به هدایت و یاری خداوند.
- ۴- دشمن را به دوست تبدیل خواهد کرد. [فصلت: ۴۳].
- ۵- حضرت یونس علیه السلام و دعایش ﴿لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ﴾ [الأنبياء: ۸۷]. «پس در تاریکی ها ندا در داد: هیچ معبود برحقى جز تو وجود ندارد؛ پاک و منزهی؛ بی گمان من ستمکار بوده ام».

سؤال (۴۴)

- ۱- در آیه ﴿وَلِنُنذِرَ أُمَّ الْقُرَىٰ﴾ [الأنعام: ۹۲] «ام القرى» چیست؟
- ۲- کسی که در آموزش تنها خدا را مورد توجه دارد، چه پاداشی را در آخرت دریافت خواهد نمود؟
- ۳- کسی که در کارهای خود، فقط دنیا را هدف خویش قرار می دهد چه حاصلی خواهد یافت؟
- ۴- معنی آیه ﴿وَمِنْ آيَاتِهِ الْجَوَارِ فِي الْبَحْرِ كَالْأَعْلَمِ﴾ [الشورى: ۳۲] «و از نشانه هایش، کشتی های کوه مانند در دریا در حرکتند». چیست؟
- ۵- مکی و مدنی بودن آیات یعنی چه؟

جواب

- ۱- مکه مکرمه.

- ۲- پاداش او، با توجه به نسبت اخلاصش از ده تا هفتصد برابر خواهد بود.
- ۳- در دنیا آنچه را که بخواهد خواهد یافت، اما از نعمت و سعادت بهشت محروم خواهد ماند.
- ۴- «از نشانه‌های قدرت او کشتی‌های کوه پیکر بر روی دریاست».
- ۵- آیات مکی: آیاتی هستند که در مکه نازل شده و مدنی آیاتی که در مدینه نازل گردیده است.

سؤال (۴۵)

- ۱- مسلمان وقتی که حیوان یا ماشینی را سوار می‌شود، چه دعایی را می‌خواند؟
- ۲- دیدگاه تقلیدی «متکبرین و منحرفین» در همه زمان و مکان‌ها چگونه است؟
- ۳- معنی آیه ﴿وَإِنَّهُ لَذِكْرٌ لَّكَ وَلِقَوْمِكَ وَسَوْفَ تُسْأَلُونَ﴾ [الزخرف: ۴۴] چیست؟
- ۴- چرا کفار در جهنم خواستار مرگ همیشگی می‌شوند؟
- ۵- ادامه این آیه چیست؟ ﴿مَنْ عَمِلَ صَالِحًا فَلِنَفْسِهِ...﴾ و در چه سوره‌ای قرار دارد، و چندمین آیه آن سوره است؟

جواب

- ۱- ﴿سُبْحَانَ الَّذِي سَخَّرَ لَنَا هَذَا وَمَا كُنَّا لَهُ مُقْرِنِينَ﴾ [۳۳] وَإِنَّا إِلَى رَبِّنَا لَمُنْقَلِبُونَ ﴿۱۱﴾ [الزخرف: ۱۳-۱۴]. «منزه است ذاتی که این را برای ما رام و

مسخر نمود و ما توانش را نداشتیم. و به راستی ما به سوی پروردگاران بازمی گردیم».

۲- ﴿إِنَّا وَجَدْنَا آبَاءَنَا عَلَىٰ أُمَّةٍ وَإِنَّا عَلَىٰ آثَرِهِمْ مُّقْتَدُونَ﴾ [الزخرف: ۲۳]. «پدران ما همینگونه بوده اند، و ما هم از راه و رسم آنها پیروی خواهیم نمود».

۳- «قرآن برای تو و قومت اندر زدهنده و بیدارگر است، و در آینده مورد بازخواست قرار خواهید گرفت».

۴- به خاطر نجات از عذاب دردناک دوزخ.

۵- ﴿... وَمَنْ أَسَاءَ فَعَلَيْهَا﴾ [الجاثية: ۱۵] «هرکس کار شایسته‌ای انجام دهد، پس به سود خود اوست و هرکه بدی نماید، به زیان اوست».

سؤال (۴۶)

۱- دهریون یا «ماتریالیست»هایی که قیامت را باور نداشتند، چه می گفتند؟

۲- مجازات کسانی که قیامت را فراموش می کنند، چیست؟

۳- آیه ﴿وَالَّذِي قَالَ لِوَالِدَيْهِ أُفٍّ لَّكُمَا﴾ «و کسی که به پدر و مادرش

می گوید: «اف بر شما!..» راجع به چه کسی نازل گردیده است؟

۴- چند آیه اول سوره «فتح» چه وقت نازل شده است؟

۵- در کدام آیه وصف رسول خدا ﷺ و یارانش ذکر شده است؟

جواب

- ۱- ﴿وَقَالُوا مَا هِيَ إِلَّا حَيَاتُنَا الدُّنْيَا نَمُوتُ وَنَحْيَا وَمَا يُهْلِكُنَا إِلَّا الدَّهْرُ﴾
 [الجماعه: ۲۴] «گفتند: جز این زندگی دنیا که می میریم و زنده می شویم، چیز دیگری وجود ندارد، و چیزی به جز طبیعت باعث مرگ ما نمی شود».
- ۲- خدا آنان را به حال خود می گذارد، و بدون یار و مددکار به جهنم خواهد انداخت.
- ۳- در باره هر فرزندی که پدر و مادر خود را بیازارد.
- ۴- در سال ششم هجرت وقتی که رسول خدا ﷺ پس از صلح «حدیبیه» به مدینه برمی گشت.
- ۵- آیه ﴿مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ وَالَّذِينَ مَعَهُ أَشِدَّاءُ عَلَى الْكُفَّارِ رُحَمَاءُ بَيْنَهُمْ...﴾ [الفتح: ۲۹]. «محمد، فرستاده ی پروردگار است. و آنان که با او هستند، در برابر کافران سرسختند و با یکدیگر مهربان».

سؤال (۴۷)

- ۱- اگر میان دو جمع مسلمان، نزاع درگیرد، چه کار باید کرد؟
- ۲- اگر یک طرف از آنها حاضر به مصالحه نشد، مردم مسلمان چه کار باید انجام دهند؟
- ۳- در آیه ﴿إِنَّ بَعْضَ الظَّنِّ إِثْمٌ﴾ [الحجرات: ۱۲] «که به راستی برخی از گمان ها، گناه است.» «ظن» یعنی چه؟
- ۴- رساترین و روشنترین آیه راجع به حرام بودن غیبت کدام است؟
- ۵- به چه دلیل ملائک مأمور یادداشت گفتار و کردار انسان هستند؟

جواب

- ۱- ﴿وَإِن طَائِفَتَانِ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ اقْتَتَلُوا فَأَصْلِحُوا بَيْنَهُمَا﴾ «اگر دو گروه مؤمن باهم جنگیدند، آنها را آشتی دهید» [الحجرات: ۹].
- ۲- باید با آنها مقابله و مبارزه کرد تا این که راه مصالحه را قبول نمایند.
- ۳- سو ظن و تهمت بی جا به دیگران.
- ۴- ﴿وَلَا يَغْتَب بَّعْضُكُم بَعْضًا﴾ [الحجرات: ۱۲]. «و از یکدیگر غیبت نکنید».
- ۵- ﴿مَا يَلْفِظُ مِنْ قَوْلٍ إِلَّا لَدَيْهِ رَقِيبٌ عَتِيدٌ﴾ [ق: ۱۸]. «(بنده) هیچ سخنی بر زبان نمی آورد مگر آنکه نگهبانی آماده، نزدش حضور دارد».

سؤال (۴۸)

- ۱- ﴿اللَّمَمَ﴾ یعنی چه؟ و در کدام سوره آمده است؟
- ۲- به چه وسیله خداوند قوم «عاد» را عذاب داد، و به چه صورت درآمدند؟
- ۳- خداوند قوم «ثمود» را به چه صورت عذاب کرد و به چه حالی افتادند؟
- ۴- به چه دلیل، همه چیز براساس تقدیر و اندازه معین، از طرف خداوند به وجود آمده‌اند؟
- ۵- ﴿فَبِأَيِّ آءِآءٍ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ﴾ «پس کدامین نعمت‌های پروردگارتان را تکذیب می‌کنید؟» یعنی چه؟

جواب

- ۱- گناهان کوچک و کردارهای کم‌اهمیت. سوره [النجم: ۳۲].

- ۲- به وسیله باد و هوای بسیار سرد، طوری که همه آنان مانند چوب خشک شدند. ﴿أَعْجَازُ نَخْلٍ خَاوِيَةٍ﴾.
- ۳- به وسیله صدای قوی و وحشتناک.
- ۴- خداوند می فرماید: ﴿إِنَّا كُلَّ شَيْءٍ خَلَقْنَاهُ بِقَدَرٍ﴾ «همه چیز را ما به اندازه آفریده‌ایم» [القمر: ۴۹].
- ۵- «ای جن و انسان - کدامیک از نعمت‌های پروردگارتان را انکار می‌کنید».

سؤال (۴۹)

- ۱- «ظهار» یعنی چه؟
- ۲- در زمان جاهلیت قبل از اسلام ظهار چگونه حکمی داشت؟
- ۳- در نظر قانون اسلام ظهار دارای چگونه حکمی است؟
- ۴- کفاره ظهار چگونه است؟
- ۵- احسان و نیکی کردن در مجالس چیست؟

جواب

- ۱- اگر مردی به همسر خود بگوید: «تو برای من همچون مادرم باش» ظهار است.
- ۲- زن بر مرد حرام می‌شد، اما از هم جدا نشده و زن بلا تکلیف می‌ماند.
- ۳- قبل از دادن کفاره ایجاد روابط زناشویی حرام می‌گردد.
- ۴- آزاد کردن یک برده، چنانچه برایش ممکن نبود، دو ماه روزه پشت سرهم، چنانچه این را هم نمی‌توانست انجام دهد، دادن یک وعده غذا به شصت نفر فقیر.

۵- جادادن به کسانی که تازه وارد مجلس می‌شوند. ﴿إِذَا قِيلَ لَكُمْ تَفَسَّحُوا فِي الْمَجَالِسِ فَأَفْسَحُوا﴾ [المجادلة: ۱۱] «هنگامی که به شما گفته شود: مجلس را وسعت بخشید پس وسعت بخشید».

سؤال (۵۰)

۱- در آیه ﴿كَبُرَ مَقْتًا عِنْدَ اللَّهِ أَنْ تَقُولُوا مَا لَا تَفْعَلُونَ﴾ [الصف: ۳] «نزد خدا بسیار موجب خشم است که سخنی بگوئید که به آن عمل نمی‌کنید».

کلمه «مقت» یعنی چه؟

۲- در موقع آذان ظهر روز جمعه چه چیزی واجب است؟

۳- آیا در روز جمعه کار و خرید و فروش حرام است؟

۴- کدام سوره قرآن است که سی آیه دارد، و برای حافظ و عامل به آن شفاعت می‌نماید؟

۵- کدام یک از ملائک را خداوند «شدید و قوی» وصف می‌نماید؟ و در کدام سوره آمده است؟

جواب

۱- خشم بسیار زیاد.

۲- عجله نمودن برای شنیدن خطبه جمعه و ادای نماز.

۳- تنها بعد از آذان دوم تا پایان نماز حرام است، و در بقیه ساعات مانعی ندارد.

۴- سوره الملك یا تبارک.

۵- حضرت جبرئیل علیه السلام و در سوره نجم آیه «۵» ذکر گردیده است.

کتاب‌هایی که از همین نویسنده به چاپ رسیده است:

- ۱- آموزش‌های اسلامی
امام شهید «حسن‌البنّا»
- ۲- مباحثی پیرامون «دعوت اسلامی»
فتحی یکن
- ۳- آشنایی با امام عبدالقادر گیلانی
ندوی
- ۴- نقش نسل جوان در تحولات اجتماعی
فتحی یکن
- ۵- اسلام و جاهلیت
امام ابوالاعلی مودودی

کتاب‌های که زیر چاپ می‌باشند

- ۱- مختارات، حکم، حکایات
تألیف
نجیب گیلانی
- ۲- همسر دوم «مجموعه داستان»